

PRESENTACI3N DE LA NOVA NOVEL·LA

COM S'ASSEMBLA LA VIDA ALS SOMNIS



Pau Faner
Escriptor

Sembla que era ahir, diu el poeta Joan Alcover, que dins el misteri de l'ombra florida, tombats a la molsa, passàvem les hores millors de la vida... Jo no sé si les hores, els dies, els anys que evoca aquesta novel·la, són els millors de la vida, però ho semblen, perquè tot i les dificultats de la postguerra civil espanyola, la infantesa queda mitificada en la mem3ria; la mem3ria endolceix els fets del passat, els selecciona i cobreix de nostàlgia, que d'altra banda és una capa protectora magnífica per a posar-hi fantasia. Somni semblaria, continua el poeta, el temps que ha volat de la vida mia, sense les ferides que al cor ha deixat... Ho he sentit a dir altres vegades, quan la vida ha passat, tot sembla un somni, sembla que hem tingut un desmai i hem somiat la vida, sembla mentida, és com qui ho vegi, no sembla que ho hagi viscut jo, etc. Va ser en Joan Allès, que avui projectarà el reportatge titulat Com s'assembla la vida als somnis, qui va posar indirectament títol a aquest llibre, agafant una frase de El cant de l'aloia, un llibre meu anterior.

Després, no sé de per on, va sortir n'Adelaida, i vam anar a caminar pels pedregars del nord, i la mar feia una cançona tètrica. Hi havia un munt de pedres amb una creu al capdamunt, feta amb



Pau Faner

**COM S'ASSEMBLA
LA VIDA ALS SOMNIS**



Ho he sentit a dir altres vegades, quan la vida ha passat, tot sembla un somni, sembla que hem tingut un desmai i hem somiat la vida

dues branques fermades, i ens vam aturar a resar. N'Adelaida va fer la senyal de la creu i jo li vaig demanar de qui era la tomba; llavors se va girar i tenia la cara plorosa, llarga, ossuda, amb la pell molt prima i els cabells eixuts com un fregall, i era la mare d'en Marcel, aquella que tenia el ball de sant Vit.

-Hi ha que veure com s'assembla la vida als somnis.

❖ **UN DIA** se'm va ocórrer que podia fer una novel·la d'aquell llibre de narracions i el títol que em va semblar més encertat va ser aquest. El fet és que he volgut contar, altra vegada, la vida d'un infant a Ciutadella, començant pel 1956 i acabant set anys després, el 1963, un infant coetani a jo mateix, que viu moltes de les experiències que jo i els meus companys de generació vam viure, entre els set i els catorze anys. La idea em va venir ja fa anys, llegint la novel·la Les cendres d'Àngela, Angela's ashes, de Frank McCourt, on l'autor contava de manera biogràfica els primers temps de la seva vida a la Irlanda dels anys trenta i quaranta. Jo vaig pensar que podia fer el mateix amb la vida a Ciutadella de Menorca els anys cinquanta i primers seixanta, però que hi havia d'incorporar la imaginació fantàstica per raons d'estil meu, però també perquè

els infants són fantasiosos per naturalesa i viuen la vida, per dura que sigui, amb fantasia. Això es pot veure ara mateix en les guerres actuals, els infants juguen entre les runes de les ciutats bombardejades i sovint hi perden la vida sense renunciar a la fantasia de la infància. En aquest sentit, vaig pensar, tota la fantasia que jo pogués posar a l'obra seria perfectament creïble, perquè els fillets, els al·lots, veuen la realitat a través dels ulls de la fantasia. I al cap i a la fi açò és una novel·la, i com qualsevol obra d'art, la visió del món del seu autor; aquí la visió del món dels darrers anys cinquanta i primers seixanta d'un al·lot que va deixant la infància per entrar a l'adolescència.

Un altre element que hi vaig voler posar és la ingenuïtat. Els al·lots de la meua època no estaven tan desperts com els d'avui en dia, no tenien tants de medis i tenien moltes més prohibicions; eren, en definitiva, molt ingenus. La ingenuïtat que he volgut posar en aquest llibre em sembla que va bé amb la temàtica, i beu un poquet de la figura de Colometa, l'heroïna de La plaça del diamant, de Mercè Rodoreda. El petit heroi que és en Drus, el protagonista, vol ser de qualche manera un arquetip de la ingenuïtat que topa amb la crua realitat de l'època, contrastat amb la maduresa de les al·lotes que estima, Duna i Dafne. La novel·la també manlleva de Rodoreda el gust pel detall que fa de cada descripció localista acurada una passa cap a la universalitat, perquè aquestes coses passaven a tots els llogarrets mediterranis d'aquell temps i a tots els infants d'aquella generació.

LA SALUD BÀSICA

LOS TATUAJES: UN PROBLEMA PARA LA SALUD A LARGO PLAZO



Mateu Seguí Díaz
Médico de familia

Los resultados a nivel de la salud de los comportamientos humanos tardan tiempo en ser conocidos. Se sabe que las consecuencias del tabaquismo (un hábito secular) se descubrieron tras la industrialización del tabaco y su consumo masivo (los cigarrillos) tras el final de la segunda guerra mundial. En mi opinión algo parecido va a ocurrir con el hábito de ponerse tatuajes. Pues ha pasado de ser algo anecdótico que realizaban los marinos, soldados, y personas de cierta extracción social, a generalizarse y ser un comportamiento «normal» que tiene que ver con la estética de individuo.

Y es que hasta el momento es un tema poco estudiado pero del que se van publicando estudios esporádicos que alertan

sobre esta práctica. Los estudios sobre las tintas utilizadas hasta el momento se habían hecho en modelos animales, sin embargo, se sabía poco en los humanos.

Sí que sabemos que la aplicación de tatuajes tienen el riesgo de producir alergias, infecciones, granulomas... en la piel. Sin embargo, lo que preocupa no es esto, es que los pigmentos utilizados, al ser insolubles y acumularse en la piel durante toda la vida del individuo pudieran tener alguna repercusión en el resto de los tejidos del cuerpo.

Se sabe en la actualidad que estas sustancias pueden viajar hasta los ganglios linfáticos y quedar allí acumuladas durante décadas. Estos pigmentos colorean los nódulos linfáticos y pueden provocar dificultades, e incluso equivocaciones, a la hora de analizarlos y de diagnosticar ciertas enfermedades, cuando el individuo cae enfermo.

Los pigmentos de los tatuajes suelen derivar de óxidos de metales o sustancias poliaromáticas que en principio se suponen que son inertes. Sin embargo, existen personas que reaccionan a éstas, sensibili-

zándose. Existen sensibilizaciones al níquel, al cromo, al manganeso, o al cobalto, que son parte de los pigmentos o contaminantes de éstos.

❖ **AL MARGEN DE ESTOS METALES** están los derivados de carbón negro (policíclicos aromáticos) que contienen y que son carcinógenos (posibilidad de producir cáncer) y del óxido de titanio. Esta sustancia que se utilizaría como un pigmento blanco para hacer tonos y mezclas con otros colores, dependería de su estructura para reaccionar con el oxígeno cuando se expone el individuo a la luz solar produciendo efectos adversos a nivel cutáneo. Sin embargo, al margen de las posibles reacciones en la piel, lo que más preocupa a los científicos es la migración de estas sustancias hacia los ganglios linfáticos.

En estudios sobre personas fallecidas que portaban tatuajes mostraron como el óxido de titanio y otros pigmentos del tatuaje se alojaban en otros tejidos no exclusivamente en la piel. Parte de estas partículas de la tinta acaban siendo fagocitadas (comidas) por células fagocíticas y

transportadas a los ganglios linfáticos.

Uno puede pensar que borrando los tatuajes se soluciona el problema. Sin embargo, este «borrado» se realiza mediante procedimientos como el láser, que rompe estas partículas de la piel en otras más pequeñas que son transportadas hasta los nódulos linfáticos acumulándose, no solucionándose el problema.

Un estudio de septiembre de este año (Schreiber et al, Sci Rep. 2017 Sep), que hemos leído, analiza mediante espectrometría de masas (ICP-MS) y otro procedimiento mediante laser... el contenido de estos elementos de los tatuajes en los tejidos. Con esto demuestran que los tóxicos contenidos en las tintas incrustadas debajo de la piel se mueven hacia los tejidos y se acumulan en los ganglios linfáticos. En este estudio vieron cómo los ganglios linfáticos tenían los niveles aumentados de aluminio, cromo, níquel y cobre, así como óxido de titanio.

Aunque no se conoce con exactitud qué ocurre con este acúmulo de fragmentos de los tóxicos a lo largo del tiempo, pues la aparición de cánceres, que es lo que se sospecha, precisa muchos años para manifestarse, se intuyen que pueden incrementar el riesgo de presentar cáncer. Algo parecido a lo que ocurrió con el tabaco, con el que hemos empezado este artículo.

O sea que ¡jojo!, no tatuarse o de hacerlo, de manera simbólica.